

אש בים האדום: למה החות'ים שוב תוקפים ואיך יגיב טראמפ?

written by אלי קלוטשטיין | 11.07.2025

"קיבלתי חדשות טובות מאוד אתמול בלילה", כך הודיע בבוקר 6 במאי נשיא ארה"ב דונלד טראמפ. "החות'ים הכריזו שהם אינם רוצים להילחם יותר. אנחנו נכבד זאת, ונפסיק את ההפצצות. נקבל את המילה שלהם. הם אומרים שלא יפציצו יותר ספינות, מטרטנו הושגה". במילים אלה הודיע הנשיא על הפסקת המבצע הצבאי של הצבא האמריקני נגד החות'ים, מערכה שנמשכה מעט יותר מחודש וחצי וכללה יותר מאלף הפצצות של מטרות בתימן. לדברי צבא ארה"ב, במתקפות אלה חוסלו מאות מחבלים חות'ים, ועד להפסקת האש שעליה דיבר טראמפ נהרגו כמה מראשי ההנהגה שלהם.

טראמפ מיהר לצאת בהצהרות חגיגיות באותו הבוקר, הוא רק שכח להביא בחשבון דבר אחד קטן: כשעושים עסקים עם טרוריסטים, הם עלולים להתפוצץ לך בפנים. השבוע חזרו החות'ים לסורם, בלי "התגרות" או פעולה אמריקנית מוקדמת. הם שבו לתקוף אוניות שהיו בדרכן לים האדום, בפרפרזה לדברי הנשיא האמריקני, המורדים התימנים "פוצצו ספינות", תרתי משמע.

ביום ראשון תקפו החות'ים ספינת מטען ליברית בשם "מג'יק סיז", שהייתה בדרכה מסין לטורקיה עם מכולות של ברזל ודשן. לפי סרטונים שפרסמו המורדים השיעים, הם הזהירו תחילה את הספינה וקראו לה לעצור. לאחר מכן פגע בה כטב"ם נפץ, ולבסוף עלו חמושים חות'ים על הסיפון. אחרי שהתברר שהיא ריקה מאדם, הם מלכדו את הספינה ²¹ ופוצצו אותה עד שטבעה. הצוות כולו הצליח להיחלץ, לפי הדיווחים, ונאסף לגיבוטי בספינה אחרת שעברה במקום.

למחרת אירעה תקרית שנייה: מתקפה של סירת נפץ על ספינה נוספת מליבריה, בבעלות חברה יוונית, בשם "איטרניטי סי". הספינה עשתה את דרכה לתעלת סואץ, ושהו עליה 22 מלחים ²² 21 מהם מהפיליפינים ואחד מרוסיה. במתקפה נהרגו ארבעה מלחים, לראשונה זה שנה ויותר. החות'ים קיבלו אחריות למתקפות, טענו שהספינה "איטרניטי סי" עשתה את דרכה לאילת, והסיבה היא "הזדהות עם הסבל של העם הפלסטיני בעזה". עוד הצהירו החות'ים כי הם "לקחו למקום מבטחים חלק גדול מהצוות", כלומר חטפו כמה מלחים. שיטת פעולה במתקפות הייתה אופיינית: מלבד פגיעת כלי הנפץ, את הספינה תקפו חמושים מסירות שהתקרבו אליה בלב ים, וירו עליה רימונים ממטולים. גם היא טבעה בסופו של דבר, ולפי דיווחים פוצצה בידי חמושים שעלו על סיפונה.

אגב, שתי הספינות לא עשו את דרכן לישראל (למרות טענת החות'ים), אולם החברות שמפעילות אותן מחזיקות בספינות אחרות שהגיעו לנמלים ישראליים השנה. כדאי גם לציין שהמתקפה השנייה נעשתה סמוך לנמל חודיידה, שהותקף במוצאי שבת בידי צה"ל במסגרת מבצע רחב

היקף נגד החות'ים. במבצע נפגעו כמה נמלים ותחנת כוח.

עין תחת עין?

מדוע פעלו החות'ים כעת, והאם יש בכך הפרה של ההסכם עם טראמפ? חשוב לציין שבהודעה של המתווכים העומאנים על הפסקת האש, אי אז במאי, נאמר רק כי החות'ים הבטיחו להפסיק לתקוף אוניות אמריקניות. המורדים השיעים מתימן הדגישו כי לא יפסיקו את המתקפות על ישראל, אך לא איימו להמשיך את המצור על פתח הים האדום² ומאז המתקפות על ספינות אכן חדלו, עד לשבוע האחרון.

יש לשינוי הזה כמה סיבות אפשריות. ראשית, ייתכן שמדובר בהמשך הנקמה על התקיפה העוצמתית של ישראל בסוף השבוע. החות'ים שיגרו בתגובה כטב"ם וכמה טילים³ רק אחד הצליח להתקרב ליעדו ולא התפרק באוויר, וגם הוא יורט. יכול להיות שבעיני החות'ים המתקפה על הספינות נחשבת צעד נוסף במסגרת הזאת. מה גם שצה"ל התקיף בין היתר את הספינה גלקסי לידר, שעליה השתלטו החות'ים בתחילת המלחמה, הציגו אותה לראווה ואף התקינו עליה מכ"ם. לפיכך, ייתכן שמתקפה בים האדום על ספינות אחרות היא "עין תחת עין" בהקשר זה, על יעד שהפך בעיני החות'ים לסמל.

סיבה אפשרית אחרת היא ניסיון חות'י להסיט את הקשב האמריקני, הישראלי והבינלאומי כולו מהנעשה באיראן. המתקפות על הרפובליקה האסלאמית עדיין טריות בתודעה העולמית, וייתכן שראשי "ציר ההתנגדות" סבורים שהבערת אש במקום אחר תאפשר לטהרן לרדת מתחת לרדאר ולהתחיל לשקם את הריסות מתקני הגרעין ותוכנית הטילים, כשתשומת הלב ממוקדת בזירה אחרת.

עילה אחרת היא כוונה להפעיל לחץ על טראמפ, דווקא בזמן שהוא מקדם הסכם להפסקת אש בעזה. חידוש האש בים האדום מזכיר להבדיל דווקא את מתקפת 7 באוקטובר, כאשר גורמים ב"ציר" ניסו לסכל את הנורמליזציה האזורית באמצעות מערכה נגד ישראל. התזמון של המתקפות החות'יות כעת⁴ על רקע ניסיונו של טראמפ לקדם מהלך אזורי מחודש⁵ מצטייר אולי כמאמץ זהה.

אלא שאין מדובר במתקפה בסדר גודל שבאמת יוכל לשבש את הדיונים שארה"ב מובילה. מה שמעורר את המחשבה שאולי המסר לטראמפ הוא דווקא אחר: החות'ים הרי המשיכו את המתקפות על ישראל בטענה שהם תומכים בעזתים, ייתכן שהסלמת המאבק שלהם, תוך גרירת האזור כולו אליו, נועדה לאותת לאמריקנים שכדאי להגיע להפסקת אש ברצועה כמה שיותר מהר, שכן המחיר עלול להיות גבוה.

טיימינג, מלכוד ועלויות

מאז תחילת המלחמה נהרגו במתקפות החות'ים שמונה מלחים, ארבעה מהם השבוע. חידוש

המתקפות האלימות, בעוצמה גבוהה יחסית, מציב את הנשיא טראמפ בדילמה לא פשוטה. האם עליו להגיב או להבליג?

מחלקת המדינה של ארה"ב פרסמה בתגובה על המתקפות הודעה שלא מרמזת עדיין על הכיוון הצפוי. היא גינתה את "מתקפות הטרור החות'יות", וציינה כי זו דוגמה לאיום על חופש השיט והביטחון האזורי. עוד הודיעה מחלקת המדינה כי ארה"ב "תמשיך לנקוט צעדים נחוצים להגנה על חופש השיט והסחר הימי". השאלה הגדולה כעת היא מה נכלל באותם "צעדים נחוצים". האם האמריקנים יגדילו את מספר הספינות באזור? האם יתקפו ישירות את החות'ים? מה הדילמה שבה מצוי טראמפ כעת?

עיקר תשומת הלב של הנשיא האמריקני נתונה בימים אלה לסוגיות אחרות, חשובות יותר בראייתו: הראשונה במעלה היא ה"מגה-דיל" לשינוי פני האזור, ואולי אפילו עסקה קטנה יותר להפסקת אש בעזה. בנוסף ישנם המשא ומתן עם איראן, הניסיון להניא את נשיא רוסיה ולדימיר פוטין מלהמשיך להסלים את המלחמה באוקראינה, וגם המאבק של טראמפ לקידום תוכנית המכסים על מדינות העולם.

בה בעת, קשה לנשיא האמריקני לתת להפרה כזו של הפסקת האש לעבור בשתיקה. הדבר האחרון שהוא צריך כעת הוא חזית בתימן, אך יש לזכור כי הסיבה להפסקת התקיפות של צבא ארה"ב על תימן הייתה ש"המטרה הושגה" באמצעות הסכמה לסיום המצור החות'י על הים האדום. היעדר תגובה לחידוש התקיפות עשוי להתפרש כחולשה של טראמפ, ואולי לרמוז שהוא לא עומד במילתו בעניין.

חופש השיט והסחר העולמי הם נושאים שקרובים במיוחד לליבו של טראמפ, ובאופן מסורתי מצויים בסל האינטרסים האמריקני בעולם, גם אם בקצה התחתון שלו. ארה"ב לא תשמח אם המצור על הים האדום יתחדש, על כל ההשלכות שלו על מדינות האזור, על הסחר העולמי ועוד.

מצד שני, טראמפ ממולכד בזירה הפנימית. הוא הבטיח לבוחריו לסיים מלחמות ולא להאריך אותן, ובאחרונה הוא מתמודד עם צרות מצד האגף הבדלני במפלגה הרפובליקנית. המתקפה על מתקני הגרעין באיראן הצליחה מבחינתו לקבע לו דימוי חיובי שהיה מקובל על שני האגפים במפלגה. הוא הוכיח שארה"ב מסוגלת להפעיל כוח, בלי להסתבך במלחמה ארוכה.

נוסף על כך ישנו גם עניין המחיר. הסבב הקודם עלה לארה"ב יותר ממיליארד דולר רק בחימושים, וכלל גם הפלה של לכל הפחות שבעה כטב"מים יקרים מסוג "ריפר", ששוויים מוערך בכ-30 מיליון דולר כל אחד. האמריקנים איבדו גם שני מטוסי F-18, שנפלו מסיפון נושאת המטוסים טרומן, בעת שזו הסתובבה בים בניסיון לחמוק מירי טילים חות'יים. שוויים של המטוסים עומד על כ-67 מיליון דולר לאחד, אך מעבר לנזק הכלכלי האירוע יצר גם נזק תדמיתי לא קטן.

ארה"ב מחזיקה כעת באזור הים התיכון שתי נושאות מטוסים, ושלישית ² נושאת המטוסים פורד,

המתקדמת ביותר של האמריקנים [?] עושה את דרכה לאזור. צבא ארה"ב עדיין מציב, ככל הידוע, מפצצים אסטרטגיים בדייגורסיה, שנמצאת מרחק טיסה מתימן. אך לא ברור אם הנשיא ירצה לשלם את העלות הפוליטית, הכלכלית והצבאית של השימוש בכלים האלה ושל התלקחות מחודשת בחזית הזאת. האיראנים היו המנה העיקרית, ואחרי שהוא שבע ממנה [?] לחזור למנת הפתיחה נשמע קצת מוזר.

רוב הסיכויים הם שלפחות בשלב זה טראמפ יבחר להבליג, כל עוד החות'ים לא יתקפו ספינות אמריקניות, לא ירחיבו את המתקפות שלהם ולא יהפכו אותן לדבר שבשגרה. כלומר כל עוד לא יאיימו לחסום את הכניסה לים האדום. מבחינת הנשיא יש דברים חשובים יותר על הפרק, והוא יוכל לחזור לתקוף את תימן בכל שלב בהמשך. אין עליו לחץ להגיב דווקא עכשיו על מעשי החות'ים, לפחות כל עוד לא מדובר בעניין מתמשך.

כמו כן, צריך לזכור שמדובר בטרמפ: אישיות מוחצנת, מלאת אגו, שאוהבת לעשות "שואו" מכל דבר. גיחה נוספת של מטוסי B-2 לחיסול ההנהגה החות'ית, אם תימצא ההזדמנות לכך, היא בדיוק מסוג הדברים שהוא נהנה להעביר באמצעותם מסר מוחץ של עוצמה. מתקפה כזו לא בהכרח אמורה להתפתח למלחמה כוללת, ואין צורך שחיילים אמריקנים ייפגעו. מצד שני, ארגון של אירוע כזה עשוי לקחת זמן, וכאמור יש דברים חשובים יותר על הפרק בעיני הנשיא.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 11 ביולי, 2025